УДК 378.1:005.591.6 (477)

АНАЛІТИЧНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ ГНУЧКОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Величко Я.І., ст. викладач ,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасна система вищої освіти України переживає глибокі зміни. Війна, демографічні зрушення, цифровізація й потреба швидко реагувати на виклики вимагають нових підходів до управління університетами. Традиційні вертикальні моделі поступово поступаються місцем відкритим, гнучким і орієнтованим на співпрацю. Проте ідея гнучкого управління потребує не лише розуміння, а й практичного інструменту для оцінювання та вдосконалення.

Одним із таких інструментів є аналітична рамка оцінювання гнучкого управління університетом (див. табл. 1). Вона не просто задає напрям розвитку, а дозволяє реально виміряти, наскільки заклад впроваджує принципи адаптивності, прозорості та швидкої реакції. Її основа поєднує європейські практики (EUA, EHEA, Erasmus+/СВНЕ), стратегічні документи МОНУ, НАЗЯВО та рекомендації ЮНЕСКО [1–5].

Стратегія НАЗЯВО до 2026 року визначає розвиток внутрішніх систем якості на засадах аналітичності та відкритості [3], а Положення про акредитацію освітніх програм [4] регламентує стандарти вдосконалення процесів і залучення стейкґолдерів. У міжнародному контексті рамка узгоджується з підходами ЮНЕСКО [5], де наголос робиться на стійкості та безперервності освіти навіть у кризових умовах. Таким чином, модель має реальне нормативне підґрунтя і придатна до практичного застосування.

Рамка охоплює кілька вимірів управління - від стратегії до культури. Це не просто перелік показників, а система координат, що дозволяє бачити розвиток університету цілісно. Як відзначають Вірсінг М. і Фрай Д., заклади, які використовують аналітичні моделі, переходять від реактивного до проактивного управління [6]. Подібного підходу дотримуються й українські дослідники, які наголошують на необхідності оцінювання не лише результатів навчання, а й управлінських рішень [7].

Університет у межах цієї моделі розглядається як взаємопов'язана система. Гнучкість формується завдяки узгодженій взаємодії стратегічного, освітнього, технологічного, культурного та фінансового рівнів. Стратегія задає напрям, освітній вимір формує якість, технологічний забезпечує аналітику, культурний і партнерський створюють довіру. Разом вони утворюють живу систему, у якій університет не лише реагує на зміни, а цілеспрямовано розвивається.

Рамка допомагає перейти від декларацій до вимірюваних результатів. Наприклад, університет може розрахувати власний індекс гнучкості як середнє значення виконання ключових показників у дев'яти вимірах. Це дає змогу бачити динаміку, виявляти слабкі місця й планувати розвиток персоналу. По суті, вона допомагає відповісти на три питання: що змінюється і навіщо, як вимірюється прогрес і який ефект це дає студентам і працівникам.

Як підкреслюють Х. Терджанлі та інш. [8], головна перевага аналітичних систем полягає не у швидкості рішень, а в розумінні зв'язку між діями та результатами. Українські університети, які вже впроваджують короткі цикли оцінювання, відкриті дані й гнучкі формати звітності, демонструють більшу залученість викладачів і студентів. Це підтверджує і Приймак А. [9], який наголошує, що прозорість і спільне планування зміцнюють довіру та скорочують управлінські бар'єри.

Аналітична рамка не є фіксованою схемою. Кожен університет може

адаптувати її під свій контекст: технічні - зосередитись на IT-інфраструктурі, педагогічні - на розвитку персоналу чи партнерствах. Для оцінювання використовуються наявні системи - LMS, CRM, HR-бази, аналітичні панелі, що дозволяє уникати дублювання й створювати цілісну картину. Це відповідає принципам evidence-based management - управління, заснованого на доказах.

Ефективність рамки залежить від узгодженості всіх складових. Якщо стратегія не підкріплена культурою, а технології не забезпечують комунікації, система втрачає цілісність. Тому гнучкість розглядається як єдиний механізм, де стратегічні рішення, технології й культура взаємодіють.

Досвід Erasmus+/CBHE підтверджує, що поєднання аналітики з розвитком партнерств допомагає університетам залучати ресурси, зміцнювати репутацію й розширювати міжнародну співпрацю. Рамка виконує не лише управлінську, а й комунікаційну функцію, показуючи відкритість і системність змін. Її головна перевага - зрозумілість: вона чітко показує, що змінюється, як це вимірюється і який ефект дає. Завдяки цьому модель перетворюється з теорії на практичний інструмент розвитку.

Отже, аналітична рамка є не формою контролю, а засобом зростання. Вона дозволяє побачити університет як цілісну систему, у якій стратегія, культура, технології та фінанси працюють разом. Для України цей підхід особливо актуальний - він поєднує потребу стабільності в кризу з необхідністю швидких змін у період відновлення.

Література :

1. Gaebel M., Zhang T., Stoeber H. Trends 2024: European higher education institutions in times of transition. Brussels : European University Association. 2024. URL : https://www.eua.eu/images/publications/Publication_PDFs/Trends_2024.pdf

(дата звернення: 05.11.2025).

2. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. Київ : МОН України. 2023. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/strategichnij-plan-diyalnosti-mon-na-2023-2027-roki (дата звернення: 05.11.2025).

УДК 378.148:811.161.2

ЯВИЩЕ СИНОНІМІЇ У ПРОФЕСІЙНО-ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

Тарасенко О. Д., старша викладачка, наук.спів.
Остапчук Т. С., канд.пед.наук.,доцент
Поповіченко О. В., канд.військ.наук., доцент
Гаманюк Л. О., д-р філософії з галузі право
Військова академія (м. Одеса)

У минулому році на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та шляхи вирішення в умовах воєнного стану», яка проходила на базі Військової академії (м. Одеса), ми висвітлили питання «Явище паронімії у військовій термінології». Але мовна та мовленнєва практика показує, що потребує уважного вивчення і явище синонімії у професійно-діловому мовленні. Сказане і визначає актуальність розвідки.

Так, під час вивчення вищезазначеного питання, нами було опрацьовано різну наукову літературу, і безпосередньо, словники: Вусик О. С. «Словник українських синонімів: понад 2 500 синонімічних гнізд»,